

Гайдук К. В., студент магістратури
навчально-наукового інституту № 4
Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ПРОТИДІЯ ОРГАНІЗОВАНИЙ ТЕРОРИСТИЧНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

Організована терористична злочинність без перебільшення є на сьогодні однією з найбільших загроз для системи внутрішньої безпеки, життя та здоров'я, майна громадян будь-якої держави. Тому проблеми кримінально-правової характеристики створення терористичної групи та терористичної організації є актуальними як для теорії, так і практики боротьби зі злочинністю. Це є цілком закономірним, оскільки такі злочини набули надзвичайного поширення у світі, характеризуються високим рівнем суспільної небезпеки, типовістю об'єктивно-суб'єктивних ознак.

Кримінальний кодекс України у ч. 1 ст. 258-3 передбачає кримінальну відповідальність за створення терористичної групи чи терористичної організації. Але в ньому відсутні чіткі визначення, уточнення і роз'яснення стосовно характерних ознак цих груп і організацій. У зв'язку з цим у теорії й практиці боротьби зі злочинністю виникають питання про те, що розуміти під категорією «група», що означає тут термін „створення”, і якою мірою ця законодавча новела узгоджується із загальною системою кримінального законодавства України.

Факт створення терористичної організації або групи є посяганням на громадську безпеку, оскільки існування формування, постійно готового до вчинення терористичних діянь, вже становить собою небезпеку як для суспільства в цілому, так і для окремих громадян. Окрім того, утворення терористичного формування створює реальну можливість настання численних наслідків у різних сферах життєдіяльності людей, оскільки злочини терористичної спрямованості за своєю суттю є багато об'єктивними.

Створення терористичної організації (групи) – складне і багато об'єктне діяння, однак стрижнем діяльності такої групи чи організації є спрямованість на залякування населення, що має місце завжди, незалежно від виду злочинних посягань терористів, тому, незважаючи на те, що для терористів

порушення громадської безпеки виступає як допоміжна дія для досягнення кінцевої мети, у складі злочину як основний об'єкт доцільно передбачити саме громадську безпеку і розташувати цей склад злочину в розділі «Злочини проти громадської безпеки». Відтак, громадська безпека як об'єкт злочину передбаченого ст. 258-3 КК України – це суспільні відносини, що забезпечують безпеку від посягань терористичних груп та терористичних організацій.

Терористична група та терористична організація є спеціальними видами організованих груп та злочинних організацій.

Терористичним групам і організаціям як різновиду організованої злочинності властиві ті самі системно-структурні ознаки, що й організованим групам і злочинним організаціям. Разом з тим викликає сумнів правильність віднесення до числа ознак злочинної організації спрямованості на вчинення тяжких або особливо тяжких злочинів, оскільки, по-перше, ця ознака не є системно-структурною, а по-друге, це може призвести до необґрунтованого послаблення боротьби з організованою злочинністю, оскільки реальні злочинні організації (у тому числі й терористичні) при відсутності цієї ознаки штучно переводитимуться до розряду організованих груп.

Об'єктивна сторона злочину, передбаченого ч. 1 ст. 258-3 КК України, може бути виражена в п'яти формах:

- 1) створення терористичної групи чи терористичної організації;
- 2) керівництво такою групою чи організацією;
- 3) участь у терористичній групі чи організації;
- 4) матеріальне, організаційне чи інше сприяння створенню терористичної групи чи терористичної організації;
- 5) матеріальне, організаційне чи інше сприяння діяльності терористичної групи чи терористичної організації.

Суб'єктом аналізованого злочину на сьогодні виступає фізична осудна особа, яка досягла 16-ти років. Між тим, вік, після досягнення якого може наставати кримінальна відповідальність за діяння, передбачені ч. 1 ст. 258-3 КК, має бути спеціальним, тобто з 14 років.

Суб'єктивна сторона даного злочину характеризується виключно умисною формою вини. Створюючи терористичну

групу чи терористичну організацію, особа усвідомлює суспільну небезпеку самого існування такого злочинного формування, усвідомлює ту кінцеву мету, заради досягнення якої створюється це формування, характер і ступінь суспільної небезпеки тих дій, які здійснюватимуться для досягнення мети. Звичайно, при цьому особа передбачає і настання єдиного полінаслідку від багатьох об'єктних злочинів терористичної спрямованості. У першу чергу передбачається настання такого наслідку, як створення реальної небезпеки для суспільства від самого факту існування терористичного формування. Окрім того передбачається реальна можливість настання шкідливих наслідків від терористичної діяльності, тим більше, якщо ще на стадії створення були розроблені плани конкретних дій, здійснена закупівля зброї, вибухових матеріалів тощо.

Вольова ознака суб'єктивної сторони створення терористичної групи чи терористичної організації полягає в бажанні створити таку організацію (групу), ніж створити реальну небезпеку для суспільства, і завдяки чому досягнути кінцевої мети терористичної діяльності.

Гончаров Д. О., слухач магістратури
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ РЕЛІГІЇ

У Конституції України (ст. 35) закріплено право на свободу світогляду і віросповідання, яке включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність. Крім того Конституцією України гарантовано сприяння державою консолідації та розвитку релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України (ст. 11) та неможливість надання будь-яких привілеїв чи обмежень за ознаками релігійних переконань (ст. 24). Здійснення права на свободу віросповідання може бути обмежено законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей. Особливу